

Helmikuun kirjailijaesittelyssä John Steinbeck

19.2.2016

Yhdysvaltalainen John Steinbeck (1902–1968) syntyi ja varttui Kaliforniassa. Hänen isoisänsä muutti Yhdysvaltoihin Euroopasta, ja Steinbeckillä on sukujuuria Saksassa ja Irlannissa. Kolmesti naimisissa ollut Steinbeck ei viihtynyt julkisuudessa, vaan pysytteli poissa sen valokeilasta. Steinbeck kirjoitti urallaan lähes kolmekymmentä teosta, joista useat ovat sittemmin nousseet klassikoiksi. Hänen teoksiaan on käännetty laajasti ja niitä luetaan yhä eri puolilla maailmaa.

Steinbeck opiskeli kirjallisuutta Stanfordin yliopistossa, mutta keskeytti opintonsa vuonna 1925. Hän teki erilaisia tilapäistöitä kirjoittaen samalla, kunnes hänen vanhempansa alkoivat rahoittaa poikansa kirjoittamista niin, ettei tämän tarvinnut tehdä muita töitä sen rinnalla. Hemingwaytä ja Faulkneria esikuvinaan pitäneen Steinbeckin suomentamaton esikoisteos *Cup of Gold* julkaistiin 1925.

Esikoista seurasi kolme lyhytromaania, *Taivaan laitumet*, *Punainen poni* ja *Tuntemattomalle jumalalle*, jotka eivät vielä saavuttaneet suurta huomiota. Steinbeck ei kuitenkaan lannistunut tilanteesta, vaan jatkoi kirjoittamistaan uskoen itseensä. Uran alku oli takkuinen, ja vasta viides romaani *Ystävyiden talosai* positiivisen vastaanoton.

Steinbeck on tunnettu synnyinseutujensa elämän kuvaamisesta, ja niin kutsutut Kalifornia-romaanit ovatkin hänen tuotantonsa kulmakiviä. Näistä tunnetuimpia ovat *Hiiriä ja ihmisiä* ja Pulitzer-palkittu *Vihan hedelmät*. Kirjojen tapahtumat sijoittuvat 1930 suuren laman vuosiin ja henkilöt ovat tavallisia työläisiä tai maanviljelijöitä. Tarinoissa kuvataan köyhyyttä, siirtolaisten oloja ja yhteiskunnallisia muutoksia.

Hiiriä ja ihmisiä -romaanissa päähenkilöt George ja Lennie ovat kierteleviä työmiehiä 1930-luvun Yhdysvalloissa. George on voimiltaan heikompi, mutta kaksikon aivot: Lenniellä taas on hidas ajatuksenjuoksu ja huono ulosanti. Lennielle kaikkein tärkeintä ovat eläimet. Hän hellii mielellään hiiriä, kaneja ja koiria. Työteko sujuu, mutta vapaa-ajalla syntyy ongelmia. Lennie kiihtyy helposti eikä ymmärrä tekojensa seurauksia. Mielenkiintoista on, että *Hiiriä ja ihmisiä* -romaanin perustuu Steinbeckin kesätyökokemuksiin: kirjailija työskenteli nuorena kesäisin kotiseutunsa maataloilla siirtolaisten rinnalla ja vaikutteet näkyvät kirjassa.

Steinbeckiin voi tutustua lukemalla sivumäärältään hyvin eripaksuisia kirjoja. *Hiiriä ja ihmisiä* ja *Helmi* ovat pienenisromaaneja, kun taas esimerkiksi *Eedenistä itään* on tiiliskivimäinen eepos. *Eedenistä itään* poikkeaa Steinbeckin muista Kalifornia-kuvauksista siinä, että nyt huomio on yhteiskunnallisten teemojen sijaan hyvän ja pahan ilmenemisessä ihmisessä. Useiden Steinbeckin kirjojen pohjalta on tehty elokuvia. Muun muassa *Eedenistä itään* on sovitettu tunnetuksi elokuvaksi, jossa pääosanesittäjä James Dean teki läpimurtonsa.

Steinbeckille myönnettiin Nobelin kirjallisuuspalkinto vuonna 1962. Perusteluissa kiiteltiin hänen taitojaan kirjoittaa realistisia ja mielikuvituksellisia kuvauksia, joissa yhdistyvät sympaattinen huumori ja terävät sosiaaliset havainnot. Valinta herätti aikanaan paljon kritiikkiä, sitä pidettiin jopa virheellisenä.

Vuonna 1968 66-vuotiaana menehtynyt kirjailija on ajankohtainen vielä puoli vuosisataa kuolemansa jälkeen. Steinbeckin teos *Routakuun aika* saatiin suomeksi vasta tänä vuonna: kirjasta oli aiemmin ilmestynyt suomeksi vain suppea kirjakerhopainos. Steinbeckin pääteokseksi kutsuttua *Vihan hedelmiä* puolestaan käännetään paraikaa uudelleen suomeksi. Edellisen kerran 1944 suomennettua kirjaa pääsee siis jo tämän vuoden syksyllä lukemaan tuoreempuna versiona.

Steinbeckin kirjallinen tuotanto

[Cup of Gold](#) (1929) – ei suom. – Blod och guld

The Pastures of Heaven (1932) – [Taivaan laitumet](#) – De himmelska ängderna

The Red Pony (1933) – [Punainen poni](#) – Den röda ponnyn

To a God Unknown (1933) – [Tuntemattomalle jumalalle](#) – Jordisk lust

[Tortilla Flat](#) (1935) – [Ystävyiden talo](#) – [Riddarna kring Dannys bord](#)

In Dubious Battle (1936) – [Taipumaton tahto](#) – Våldsam skörd

[Of Mice and Men](#) (1937) – [Hiiriä ja ihmisiä](#) – [Möss och människor](#)

The Long Valley (1938) – [Pitkä laakso](#) – [Den långa dalen](#)

The Grapes of Wrath (1939) – [Vihan hedelmät](#) – [Vredens druvor](#)

Sea of Cortez: A Leisurely Journal of Travel and Research (1941) – ei suom. – ei ruots.

The Moon Is Down (1942) – [Routakuun aika](#) – [Månen har gått ned](#)

Bombs Away: The Story of a Bomber Team (1942) – ei suom. – ei ruots.

Cannery Row (1945) – [Hyvien ihmisten juhla](#) – [Det stora kalaset](#)

[The Pearl](#) (1947) – [Helmi](#) – [PärLAN](#)

The Wayward Bus (1947) – [Oikutteleva bussi](#) – [Buss på villovägar](#)

A Russian Journal (1948) – [Matkalla Neuvostoliitossa](#) – Rysk dagbok

[Burning Bright](#) (1950) – ei suom. – *En son bliver oss given*

The Log from the Sea of Cortez (1951) – ei suom. – Loggbok från Cortez hav

East of Eden (1952) – [Eedenistä itään](#) – [Öster om Eden](#)

Sweet Thursday (1954) – [Torstai on toivoa täynnä](#) – *En underbar torsdag*

The Short Reign of Pippin IV (1957) – [Päivä kuninkaana](#) – [Konung för en dag](#)

Once There Was A War (1958) – ei suom. – ei ruots.

The Winter of Our Discontent (1961) – [Tyytymättömyyden talvi](#) – [Missnöjets vinter](#)

Travels with Charley: In Search of America (1962) – [Matka Charleyn kanssa: Amerikkaa etsimässä](#) – [Resa med Charley: för att upptäcka Amerika](#)

America and Americans (1966) – *Amerikka ja amerikkalaiset* – *Amerika och amerikanerna*

Journal of a Novel: The East of Eden Letters (1969) – ei suom. – *Breven kring Öster om Eden*

Viva Zapata! (1975) – ei suom. – ei ruots.

Steinbeck: A Life in Letters (1975) – ei suom. – ei ruots.

The Acts of King Arthur and His Noble Knights (1976) – ei suom. – [Kung Arthur och hans ädla riddare](#)

Working Days: The Journals of The Grapes of Wrath (1989) – ei suom. – ei ruots.

Steinbeck in Vietnam: Dispatches from the War (2012) – ei suom. – ei ruots.

Johanna Valo

Kirkkonummen kirjasto